

Vocea Cîivică

Volumul 6, Nr. 6 (33)

Noiembrie-Decembrie 2000

◆
Interviu cu
Victor Popa,
Expert,
Fundatia VIITORUL
(pag. 2)

◆
Interviu cu
Ed Morgan,
Director de proiect,
IFES/Bosnia și
Herzegovina
(pag. 4)

◆
Igor Boțan:
Raport de
observare a
alegerilor
parlamentare
și prezidențiale
din România
(pag. 5)

◆
Boris Steinman:
Comunicații pentru
dezvoltare
(pag. 6)

◆
H. George
Frederickson:
Birocratia și arta
(pag. 10)

Buletin informativ
IFES
Moldova

PIXUL ȘI BULETINUL DE VOT

Charles Lasham

Unul din aspectele curioase ale alegerilor prezidențiale din Statele Unite ale Americii este faptul că modul în care sunt administrate alegerile a ajuns să fie ținta atenției nu numai a politicienilor din Florida și SUA, ci și a întregii lumi unde chestiunea respectivă a avut un impact enorm. În timp ce scriu aceste rînduri Moldova se află în toiul alegerii președintelui țării și evenimentele din 1 decembrie au dus la examinarea anumitor probleme în Curtea Constituțională. În SUA problemele de acest fel sunt abordate și discutate într-un mod democratic. Ce-i drept, grupuri mici de oameni fac demonstrații lîngă judecătorii, dar despre dezordine publică și violențe în stradă nici nu poate fi vorba. Potrivit lui Jim Hoagland care scrie pentru *Washington Post*: "după ce America încearcă orice opțiune posibilă ea în cele din urmă face întotdeauna exact ceea ce se cuvine".

Acum cînd citiți aceste rînduri sper că ambele scrutine prezidențiale au luat sfîrșit, iar candidații victorioși își vor prelua liniștit funcțiile pe care le-au cîștigat.

Activitățile recente ale IFES-Moldova au inclus și observarea împreună cu membri ai Comisiei Electorale Centrale a alegerilor în România. Numărul de față al buletinului nostru informativ cuprinde un raport privitor la această vizită interesantă în țara vecină. Școala noastră electorală pentru viitorii lideri ai partidelor politice a examinat îndeaproape diverse aspecte ale alegerilor prezidențiale. De asemenea, am o deosebită plăcere să vă comunic că noi am reușit să organizăm două ședințe ale școlii electorale în afara capitalei: una în Cahul și alta în Soroca. Ele s-au bucurat de un mare succes. Multă lume participă la ședințele școlii electorale, iar participanții - vorbitori și studenți - sunt de părere că subiectele discutate în cadrul lor sunt de un interes deosebit, iar comentariile de o calitate înaltă.

Personalul nostru foarte experimentat în domenii ca mass media, administrație publică, organizații neguvernamentale și politică, participă la cursuri intensive de instruire de dezvoltare personală pentru a fi și mai buni în ceea ce fac. Pe parcursul următoarelor luni noi vom analiza activitățile pe care le-am întreprins pentru a vedea dacă putem să facem activitățile noastre mai relevante pentru persoanele și organizațiile care colaborează cu IFES și Centrul pentru Dezvoltarea Democrației Participative, organizație neguvernamentală succesoare a IFES-Moldova. Oamenii ne telefonează adesea ca să ne mulțumească pentru articolele informative din "Vocea Civică" și lucrul acesta este extrem de binevenit. Dacă dorîți să comentați ceva din activitățile noastre ce poate fi îmbunătățit, atunci de ce să nu-mi scrieți direct, ori să telefonați la birou. De asemenea, dacă aveți posibilitatea, vizitați pagina noastră de Internet www.ifes.md. Eu unul vă promit că sugestiile dvs vor fi examineate cu toată seriozitatea. Noi dorim să ne scrieți.

Din partea Fundației Internaționale pentru Sisteme Electorale vreau să felicit cititorii "Vocea Civică" cu ocazia sărbătorilor de Crăciun și să le doresc un an nou plin de bucurii, belșug și prosperitate.

Charles Lasham

"...în majoritatea cazurilor e vorba de răfuieli politice"

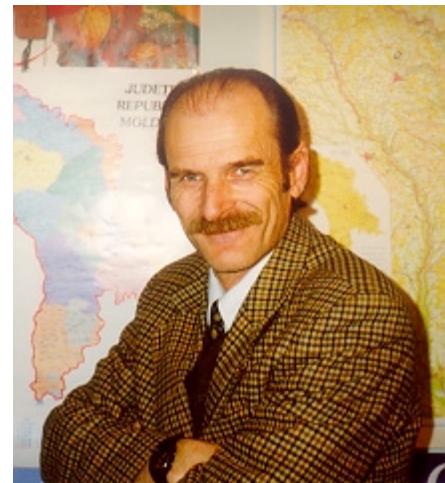
Vocea Civică: Stimate dle Victor Popa, ce credeți despre actuala procedură de revocare a primarilor în raport cu dreptul administrativ?

Victor Popa: De la bun început ar trebui să clarificăm această instituție de drept constituțional de revocare a primarilor. La prima vedere, ea pare un element al sistemului democratic de guvernare: alegătorii care și-au ales reprezentantul, dacă săint nemulțumiți de el, pur și simplu îl retrag mandatul. În aparență, aceasta pare să fie o victorie, o performanță a democrației. În realitate, însă, lucrurile stau altfel.

Da, este adevărat că alegătorii au dreptul de a-l revoca pe cel căruia îi-au încredințat mandatul de reprezentare. Însă, dacă examinăm mai atent procedura după care se retrage mandatul respectiv, vom vedea că acest lucru este foarte dificil. Există două mari teorii în acest sens: a mandatului reprezentativ și mandatului interactiv. Conform teoriei mandatului reprezentativ cei care sunt aleși nu mai reprezintă un grup de cetăteni oarecare sau vreo circumscripție, ci reprezintă comunitatea luată în ansamblu. Adică pe plan național deputații din Parlament reprezintă întreg poporul, iar la nivel local aleșii reprezintă întreaga comunitate și nu un grup aparte de cetăteni. Așadar, inițiativa de retragere a mandatului trebuie să vină din partea tuturor și nu numai din partea unui grup răzleț de cetăteni. În realitate, însă, 10 procente din cetăteni lansează această inițiativă și îi antrenează pe ceilalți în această întreprindere chiar dacă ei nu vor. Nimeni nici nu-i întreabă dacă vor. Se creează o situație cînd cetățeanul este obligat să participe la acest proces de revocare.

Mandatul reprezentativ are cîteva caracteristici, printre care și caracterul irevocabil. Dacă vom căuta în acest sens lucruri relevante în Constituția Republicii Moldova, vom găsi acolo un articol care stipulează că orice mandat imperativ este nul.

Deputații din Parlament știu foarte bine acest lucru. Ei conștientizează faptul că nimeni nu le poate suspenda mandatul, nici alegătorii care i-au votat, nici partidele care i-au promovat pe listele lor. Deci, nimeni, dat fiind că ei reprezintă națiunea în ansamblu și nu grupuri aparte de cetățeni. Cît privește comunitățile locale, articolul 2, alineatul 1, din Legea privind statutul alesului local stipulează următoarele: "În sensul prezentei legi, noțiunea de ales local vizează consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale) și județene, deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei și primarii." Deci, trebuie să înțelegem că și primarii au statut de ales local. Foarte bine. Mai departe, în aceeași lege, în articolul 4, alineatul (1) se spune că: "Orice mandat imperativ este nul". Și numai atît. Deoarece aceasta este o reglementare legală, ar fi normal ca undeva să existe o explicație ce înseamnă "orice mandat imperativ este nul". De fapt, explicația este că atît mandatul consilierului local, cît și cel al primarului, au aceleași caracteristici ca și mandatul parlamentarului, adică odată fiind date, ele nu mai pot fi retrase. Și mandatul consilierului local, și cel al primarului, sunt irevocabile. De aceea, orice tentativă de a-l revoca pe primar este în contradicție cu legea. În aceeași Lege cu privire la statutul alesului local, în articolul 5, alineat 4, se spune că "Mandatul primarului încetează înainte de termen în caz de: a) incompatibilitatea cu funcției; b) imposibilitatea de a exercita funcția pe o perioadă mai mare de 4 luni consecutive, inclusiv pe motive de boală; c) intrare în vigoare a sentinței de condamnare a acestuia; d) revocare; e) demisie; f) deces." Într-un cuvînt, articolul 4, prin punctul său "d" vine în contradicție cu articolul 2 din aceeași lege! Ce înseamnă asta? Înseamnă că legeul nostru dă prin gropi și nu înțelege lucruri elementare. De la articolul 2 la articolul 4 e distanță de o singură pagină. Înainte de a fi votat această lege, legeul nostru trebuia

să fie atent și să elimine această contradicție. Să vă dau un alt exemplu. În Legea privind administrația publică locală, în articolul 36, alineatul doi, se spune că: "Mandatul (primarului) începează înainte de termen în caz de a) revocare; b) demisie; c) incompatibilitate a funcției; d) schimbare a domiciliului într-o altă unitate administrativ-teritorială; etc.". Aici vedem că lucrurile s-au luat de la coadă la cap în comparație cu Legea cu privire la statutul alesului local. Mai mult, vedem că o condiție specificată în litera "d" din art. 36 al legii sus menționate lipsește din Legea cu privire la statutul alesului local. Și ambele legi sunt în vigoare. Într-un cuvînt, o lege stipulează anumite modalități de încetare a mandatului înainte de termen, iar cealaltă lege - alte modalități. În calitate de jurist, atunci cînd văd asemenea lucruri, îmi vine să-mi iau lumea în cap, pentru că aici e vorba de legislație națională.

Acum să vedem în mîinile cui nimeresc instrumentele de revocare într-o societate democratică în care predomină pluralismul politic, pluri-partitismul etc. Experiența Moldovei arată că inițiativa de revocare a primarului vine de la un grup de cetăteni nemulțumiti de acțiunile lui. Ar fi culmea ca în condițiile noastre în care nu avem electricitate, căldură, economia națională cunoaște o debandadă totală, societatea trece printr-o criză extrem de profundă, cineva să fie mulțumit de ceea ce întreprind primarii pentru a ameliora situația. Eu cred că nici primarii nu sunt mulțumiti de ei însăși, pentru că bugetele locale sunt sărace, mijloace financiare nu există. Plus la toate, guvernul s-a spălat pe mîini, obligîndu-i să le plă-

tească cadrelor didactice locale salariaile din bugetul local, plătile în Fondul Social nu se achită, pensiile la timp nu se plătesc astfel încât vă spun cu toată certitudinea că nu există la ora actuală vreun primar în Republica Moldova care să nu fie pasibil de a fi revocat pentru faptul că nu-și îndeplinește obligațiile cum se cuvine. Când judecăm acțiunile primarului trebuie să pornim de la ceea ce se așteaptă populația de la toate autoritățile publice pe care ea le alege așa încât de la primar și pînă la șeful statului și parlamentari, vom trebui să le retragem absolut la toți mandatele, pentru că toți își au partea de vină și nu numai primarii.

Legiuitorul agrarian din 1994 a introdus în Codul electoral o "perlă" juridică, în art. 177. Alineatul 2 al acestui articol stipulează următoarele: "Revocarea primarului poate fi inițiată în cazul în care acesta nu respectă interesele comunității locale, nu-și îndeplinește obligațiile corespunzătoare, încalcă normele morale și etice.". E greu să-ți imaginezi sau să inventezi o absurditate mai mare într-un act legislativ. Mai întîi de toate, ce înseamnă să "încalci normele morale și etice"? Cine a stabilit aceste "norme morale și etice"? Unde le putem găsi ca să putem învinui apoi un primar că le-a încălcă? Eu unul cred că legiuitorul din 1994 se referea la Codul constructorului comunismului care cuprindea normele morale și etice ale societății comuniste. Altfel, prin încălcare se poate înțelege orice inclusiv faptul de a fi scuipat pe pragul primăriei. Apoi, ce înseamnă "nu respectă interesele comunității locale"? Cum aşa? Un primar cu un anumit program electoral, ales de comunitate în urma unei lupte electorale cu alți candidați, se pomenește peste nici o jumătate de an că este învinuit că "nu respectă interesele comunității locale".

VC: Ce exemple ați putea aduce în acest sens?

VP: În comuna Corlăteni din județul Bălți, primarului i-a fost inițiat un proces de revocare sub pretextul că nu respectă interesele comunității, pentru că el a permis unui grup de cetăteni de confesiune baptistă să vină în comună cu ajutorul pentru familiile nevoiașe de acolo. Înainte de

a veni cu ajutorul, acest grup a solicitat oficial permisiunea și a acționat corect din punct de vedere juridic. Preotul ortodox din sat a aflat despre aceasta și l-a avertizat pe primar că dacă vin baptiștii în sat cu ajutorul "noi vom pune mâna pe furci și o sa-i batem și alungăm.". În cele din urmă, s-a întîmplat așa cum a amenințat popa. Un grup organizat de oameni i-a bătut pe baptiști și le-au aruncat cît coleau ajutorul. Apoi, într-o zi de luni, consiliul local stabilește referendum de rechemare a primarului în cauză pe motiv că acesta nu ar respecta interesele comunității sale. Aș putea să vă aduc mai multe exemple de acest gen. Sau ce ar însemna expresia "nu-și îndeplinește obligațiile corespunzătoare"? Mai întîi, ar trebui să stabilim niște criterii după care să știm cînd primarul îndeplinește sau nu obligațiile corespunzătoare. Nici un act legislativ nu conține asemenea criterii. Nici un act legislativ nu stipulează explicit că uite, dle, conform acestor articole primarul nu-și îndeplinește obligațiile și trebuie revocat. Aceeași poveste: sub acest pretext putem înțelege orice pentru a-l revoca pe primar. Din cîte vedem, acest mecanism de revocare nu a fost instituit din motiv de a scăpa de un primar care lucrează prost, ci din dorința de a-i face pe primari ascultători, docili astfel încât dacă primarul cumva își ridică vocea sau încearcă să fie prea "independent" în condițiile autonomiei locale... Dacă așa ceva are loc, înțotdeauna se va găsi o grupă de inițiativă care să pornească procedura de revocare a primarului fără nici o problemă.

Alineatul 2 al art. 178 din Codul electoral stipulează că: "Primarul este revocat din funcție fără inițierea și efectuarea unui referendum local, în baza hotărîrii definitive de revocare a instanței de judecată, în cazul în care acesta nu respectă Constituția și legile, participă la activitatea organelor neconstituționale sau dacă se află în stare de incompatibilitate prevăzută de lege. Procedura de revocare pentru situațiile menționate se inițiază de către procuror, la cererea persoanelor interesate.". Deci, procurorul mai întîi analizează cazul, probele etc, trimite dosarul în judecată dacă consideră că e necesar și numai judecata care l-a validat pe primar în

funcția lui, poate decide dacă primarul a încălcă sau nu legea, își îndeplinește sau nu responsabilitățile în mod corespunzător. Aceasta ar trebui să fie procedura de revocare și nu cea pe care o înregistram, masiv, în țară. Actualmente, procesul de revocare a primarilor merge în lanț și, bineînțeles, îci pe colo primarii pică. În majoritatea cazurilor, însă, primarii au avut cîștig de cauză, întrucînt comunitatea nu a susținut inițiativa de a-i revoca. Ce am cîștigat noi, în schimb? Cheltuieli mari pentru organizarea și desfășurarea referendumurilor.

VC: În situația creată ce măsuri le-ar putea asigura primarilor stabilitatea și siguranța?

VP: Există o singură modalitate. Greșeala trebuie reparată cît mai curînd. Instituția de revocare a primarilor nu trebuie nici modificată, nici îmbunătățită, ci completamente abrogată. Trebuie să rămînă doar alineatul 2 din articolul 178 din Codul electoral ce stipulează că doar instanța de judecată este cea care poate decide că primarul a încălcă legea și e pasibil de a fi revocat. Liga Națională a Asociațiilor Primarilor din Moldova a înaintat Comisiei Juridice de Imunități și Numiri a Parlamentului o propunere, sau mai bine-zis o expunere de motive, menită să pună capăt debandării cu revocarea primarilor și să le ofere ocazia de a-și repară propria greșeală pe care ei au comis-o în alcătuirea legislației.

VC: Credeti că actuala procedură de revocare a primarilor poate servi drept instrument de răfuială politică?

VP: Vreau să vă spun că în majoritatea cazurilor e vorba de răfuieri politice. Inițiativa vine sau de la prefect căruia primarul îi face zile fripe, sau din partea comuniștilor care n-au ochi să vadă un "frontist" pe postul de primar și nu scapă nici o posibilitate de a-l "mușca". Iar legislația le oferă din plin posibilități de a se răfu.

VC: Vă mulțumim.

6 decembrie 2000, Chișinău.

"În Bosnia și Herzegovina parlamentul încă nu a adoptat o legislație electorală."

Vocea Civică: Stimate dle Ed Morgan, Bosnia și Herzegovina erau devastate acum cîțiva ani de tot felul de conflicte etnice și religioase. Cum stau lucrurile astăzi în această privință?

Ed Morgan: După ce războiul s-a terminat și s-a semnat Acordul de pace de la Dayton la începutul anului 1996, Bosnia și Herzegovina au cunoscut anumite schimbări a căror majoritate poate fi considerată pozitivă. În 1996 și 1997, comunitățile etnice de-aici preferau să se țină cît mai departe și izolat una de alta. Comunicarea dintre ele era foarte rece, ostilă și nu predispunea la nici un fel de cooperare. Începînd cu 1998, acesta situație s-a mai ameliorat considerabil și acum există o libertate de mișcare ce permite o comunicare interetică mai mare.

Lumea s-a apucat să reconstruiească și să refacă în numeroase regiuni ceea ce a fost distrus în timpul războiului. Cu toate acestea, rata reîntoarcerii refugiaților la fostele lor case este încă foarte joasă. Doar aproximativ zece procente au reușit să facă acest efort și există deja semne că lucrurile vor merge mai bine în viitorul apropiat. Oricum, eu unul cred că acei bosnieci care și-au părăsit patria și s-au stabilit cu traiul în alte țări ca Germania sau Statele Unite, nu se vor reîntoarce.

VC: Care sunt prioritățile și activitățile principale ale IFES/Bosnia-Herzegovina?

EM: După două cicluri de alegeri în Bosnia și Herzegovina Proiectul de educație civică al IFES s-a lărgit, încercînd să antreneze oamenii din sate și comunitățile locale în edificarea societății civile. Noi lucrăm cu cetățenii și îi ajutăm să-și înțeleagă și exercite propriile lor drepturi pentru a îmbunătăți condițiile de trai din comunitățile lor. După ce membrii unei comunități hotărâsc ei între ei ce este mai important noi îi ajutăm să pregătească orice tip de documen-

tație necesară sprijinirii deciziei lor. Apoi, un purtător de cuvînt desemnat face o călătorie la conducerea guvernării municipale pentru a le înaînta cererea care poate ține atît de serviciile telefonice, furnizarea apei, îmbunătățirea situației din școli, cît și de serviciile transportului public și instituțiile de îngrijire medicală.

În cazul în care comunitatea dată nu primește un răspuns timp de cîteva săptămîni, sau primește un răspuns negativ, instructorii noștri îi încurajează să continue lupta pentru îndeplinirea cerințelor lor, folosind diferite tehnici juridice. Ele pot include vizite repetate la primărie sau ministerul/departamentul de rigoare, sau convingerea vreunui membru al consiliului municipal de a ridica problema respectivă la una din ședințele consiliului municipal.

Din cele peste 350 de inițiative civice sprijinate de IFES, aproximativ jumătate au fost duse la capăt cu succes. Noi suntem de părere că acest fel de abordare a problemelor este cea mai efectivă cale de a le arăta oamenilor cum funcționează democrația.

VC: Pe baza căror principii organizațiile internaționale inclusiv IFES stabilesc relații de cooperare cu autoritățile publice locale?

EM: IFES și-a lansat programele de educație civică și electorală în 1996. Directorul biroului IFES din Bosnia-Herzegovina a stabilit primele contacte cu primarii locali pentru a le explica în ce constau activitățile noastre înaîntea ca echipele noastre să desfășoare ședințe de lucru cu oamenii în comunitățile lor locale. De regulă, primarii s-au arătat destul de sociabili și receptivi, iar după trecerea primului an, cînd ei au văzut că noi oferim alegătorilor informații importante, deschiderea lor a devenit și mai mare și ei chiar au început să ne sprijine activitățile. Aceasta ne-a făcut viața mult mai ușoară și a creat condițiile

necesare începerii etapei doi a activității noastre legate de lansarea inițiativelor civice.

VC: Ce aspecte ale experienței de lucru și comunicare a IFES/Bosnia-Herzegovina ar putea fi relevante pentru alte țări aflate în tranziție spre o democrație autentică?

EM: Proiectul de edificare a societății civile pe care îl desfășurăm în Bosnia și Herzegovina poate fi aplicat și alte țări în tranziție, dacă acolo există posibilitatea de a lansa anumite activități legate de oferirea informației electorale și privatizare. Acest tip de abordare a problemei permite echipelor locale să se familiarizeze cu problemele comunităților locale, să facă cunoștință cu locuitorii lor și să stabilească relații prietenoase care să înlesnească colaborarea.

VC: Care sunt aspectele pozitive și negative ale legislației care reglementează administrarea alegerilor în Bosnia și Herzegovina?

EM: În Bosnia și Herzegovina parlamentul încă nu a adoptat o legislație electorală. La ora actuală, toate legile și regulamentele sunt elaborate de către Comisia Electorală Provizorie ai cărei membri sunt cetățeni locali. Dar acest organism are ca președinte pe Șeful Misiunii OSCE care are autoritatea de a-și aplica decizii indiferent de ce poate hotărî Comisia Electorală Provizorie. Se speră că un parlament nou ales va adopta o legislație electorală în viitorul apropiat și să preia controlul asupra funcțiilor de guvernare.

VC: Vă mulțumim.

6 decembrie 2000, Chișinău.

RAPORT DE OBSERVARE A ALEGERILOR PARLAMENTARE ȘI PREZIDENTIALE DIN ROMÂNIA DIN 26 NOIEMBRIE 2000

Igor Boțan

În perioada 24 – 26 noiembrie, o delegație moldovenească din care au făcut parte reprezentanți ai IFES-Moldova, Comisiei Electorale Centrale (CEC) și Centrului Republican de Informatică (CRI), au observat alegerile parlamentare și prezidențiale din România.

Membrii delegației au avut o serie de întâlniri cu președintele Biroului Electoral Central (BEC) din România și alți membri ai acestuia, au vizitat Centrul de Statistică de pe lîngă BEC care a avut misiunea de a prelucra informația privind desfășurarea alegerilor și rezultatele acestora. De asemenea, delegația a vizitat în total 9 secții de votare: București (Nr. 113, 114, 115), Pitești (Nr. 55, 56), Sănumari (Nr. 229), Morărești (Nr. 283) și Rîmnicul Vîlcea (Nr. 78, 79) în care a observat procesul de deschidere a secțiilor de votare, distribuirea obligațiilor printre membrii biroului electoral, de votare și de facere a bilanțului alegerilor. Delegația a avut o întâlnire cu reprezentatul cunoscutei asociații obștești CENTRAS, Laurențiu Vasilescu, care a informat membrii ei despre programele pe care le dezvoltă organizația și despre implicarea ei în procesul de îmbunătățire a procesului electoral.

La întâlnirea cu membrii BEC, președintele acestuia, Leonida Pastor, a informat delegația moldovenească despre pregătirile efectuate în vederea organizării și desfășurării alegerilor. Dlui

s-a referit la principalele prevederi ale legislației electorale românești după ce delegația s-a interesat de soluționarea următoarelor probleme: asigurarea transparenței procesului electoral; modalitatea de asigurare echitabilă a reflectării campaniilor concurenților electorali în mass media; asigurarea respectării prevederilor legislației electorale vis-à-vis de afișarea materialelor de advertising electoral; finanțarea campaniilor concurenților electorali; modalitatea de distribuire a mandatelor de deputați și senatori; drepturile electorale ale cetățenilor cu cetățenie dublă. De asemenea, a fost pus în discuție și orarul electoral în vederea asigurării coerente a tuturor operațiunilor electorale.

Președintele BEC a informat delegația moldovenească că asigurarea transparenței procesului electoral se face prin observatorii interni care pot fi acreditați dacă sunt propuși în această calitate de către organizațiile neguvernamentale care au drept scop apărarea drepturilor omului. Observatorii internaționali pot fi acreditați numai cu acordul Ministerului Afacerilor Externe. Președintele BEC consideră că România a acumulat destulă experiență în ultimii 11 ani în ceea ce privește asigurarea transparenței procesului electoral. Cît privește reflectarea campaniilor electorale în mass media, el consideră că mass media are interesul de a informa cît mai plenar opinia publică

despre platformele electorale ale candidaților pentru a cîștiga o imagine cît mai favorabilă în ochii cetățenilor. La capitolul asigurarea respectării prevederilor legislației vis-à-vis de afișarea materialelor electorale BEC consideră că aceasta este problema autorităților administrației publice locale care este în drept să decidă în ce locuri pot fi afișate materialele de agitație electorală și cum pot fi sanctionați cei care încalcă prevederile legii.

Finanțarea campaniilor concurenților electorali se face printr-un mandatar care poate deservi mai multe partide cu condiția ca toate resursele financiare să fie declarate. Nu există plafoane pentru sumele bănești care pot fi transferate pe conturile concurenților electorali. Alegătorii votează liste de partid în fiecare din județele țării, atât la alegerea Camerei Reprezentanților, cît și la alegera Senatului. Distribuirea mandatelor se face în mod proporțional în fiecare județ, după excluderea partidelor ce n-au acumulat 5% din voturile alegătorilor pe țară, sau în cazul blocurilor electorale 8%, 9% sau 10%, în dependență de numărul de formațiuni care formează blocul electoral.

La Centrul de Statistică al BEC delegației din Moldova i-a fost demonstrat echipamentul și modalitatea de prelucrare a datelor ce parvin la BEC de la birourile electorale județene de circumscripție. În România încă nu au fost introduse tehnologii electronice de exprimare a voturilor. Alegătorii votează în baza Cărții de alegător în care se aplică stampila "votat". Cele 15 350 secții de votare au obligația să introducă datele alegerilor în procesele verbale care se transmit birourilor electorale județene de circumscripție. Acestea au următoarele obligații: să recepționeze și să verifice procesele verbale cu rezultatul numărării voturilor de la secțiile de votare; să centralizeze voturile și să întocmească procese verbale separate pentru alegerea președintelui, parlamentului și senatului; să transmită BEC-ului toate procesele verbale în timp de 48 de ore după încheierea votării. Centrul de Statistică al BEC are obligația să recepționeze de la birourile electorale de circumscripție procesele verbale pentru alegerea președintelui, Camerei Deputaților și Senatului; să stabilească formațiunile care nu au depășit pragul

Aspect de la întâlnirea delegației moldovenești cu membrii BEC.

electoral de 5–10 %; să informeze birourile electorale de circumscripție despre formațiunile care nu au trecut pragul electoral. După aceasta are loc distribuirea mandatelor la nivel județean și la nivel național.

În ziua votării observatorii din delegația moldovenească nu au înregistrat nereguli semnificative. Secțiile de votare observate au fost deschise și închise la timpul cuvenit. Singurul lucru neregulamentar a fost observat în secțiile rurale unde se practica votul de familie. Un alt lucru neobișnuit pentru delegația moldovenească a fost prezența polițiștilor în uniforme în incinta secțiilor de votare. Legislația României nu interzice acest lucru, iar funcționarii electoralii salută o astfel de practică care permite menținerea ordinii în secțiile de votare. Alegătorii afirmau că prezența polițiștilor nu-i intimidează în nici un fel. Facerea bilanțurilor alegerilor în secțiile de votare este foarte strict reglementată și, de aceea, este de lungă durată. Experiența arată că numărarea voturilor durează pînă la 10 ore. Urnele de vot pot fi deschise numai după ce: a fost stabilit numărul de alegători care au participat la votare, au fost anulate toate buletinele nefolosite, iar stampilele - predate autorităților locale. Fiecare buletin nefolosit se anulează în parte, menținîndu-se în scris că este anulat. După aceea buletinul este ștampilat și semnat de președintele biroului electoral. După deschiderea secțiilor de votare președintele biroului trebuie să arate fiecare buletin de vot valabil membrilor biroului citind numele formațiunii pentru care a fost dat votul și numele candidaților de pe lista respectivă. Buletinele se stochează în dependentă de formațiunea pentru care sînt exprimate.

Delegația moldovenească este de părere că multe lucruri din practica electorală a României ar putea fi aplicate și în Republica Moldova. Aceasta se referă la actualizarea Registrului civil de către Ministerul Afacerilor Interne, introducerea *Cartelei alegătorului*, modalității de atribuire a mandatelor etc.

COMUNICĂII PENTRU DEZVOLTARE

Boris Steinman

Telecomunicațiile pot fi considerate drept "infrastructură a infrastructurii", dat fiind că ele oferă instrumentele necesare dezvoltării și folosirii eficiente a altor părți ale infrastructurii.

(“Telecomunicații pentru o dezvoltare durabilă”, Johan Ernberg)

Accesul tot mai larg al oamenilor săraci la serviciile de informație utilă, sau, mai mult, la cunoașterea faptului că o asemenea informație va juca un rol crucial. Informația este de o extremă importanță pentru activitățile sociale și economice ce formează procesul de dezvoltare. (Banca Mondială, Heather Hudson)

Pășind pe calea independenței, Moldova și-a ales drumul spre viitor - integrarea în comunitatea țărilor civilizate și acceptarea regulilor de joc după care aceste țări se conduc. Dar în lumea nouă țara a dat nu numai peste bucuria opțiunii libere, ci și peste realități severe și nemiloase provocate de procesele de concurență dură în condițiile globalizării piețelor din întreaga lume, declinului economic, restructurării capitalei și relațiilor sociale, necesității schimbării mentalității oamenilor. În asemenea condiții statul și societatea au obligația de a asigura conservarea nivelului de bază a existenței populației, de a aplica reformele în folosul oamenilor și nu a unor clanuri oculte, de a dezvolta potențialul uman. Investirea în capitalul uman reprezintă una din cele mai importante probleme legate de perioada de tranziție. Scăderea nivelului intelectual al societății, degradarea culturală, nivelul scăzut de cunoștințe, toate acestea la un loc garantează la sigur înfrângerea în concurența acerbă de pe piață globală. Însă, după cum a remarcat autorul strategiei reformelor din Polonia, fostul ministru de economie, unul din cei mai proeminenți economisti

ai lumii, profesorul Kolodko: “A admite că piața se îngrijește ea însăși de necesitățile ei ca o forță de muncă calificată este incorrect. Economile postsocialiste nu sînt organizate în nici într-un fel, nu dispun de nici un fel de rețele și, mai mult, subiectii economici nu dispun de resursele necesare pentru a le asigura cu toate acestea. Multă părinti nu-și permit să-și trimită copiii în instituțiile medii de învățămînt, în școli profesionale și universități, de aceea guvernul este acela care trebuie să-și asume aceste obligații”. Într-un cuvînt, atunci cînd promovează reformele, politicienii ar trebui să aibă înaintea ochilor nu cei trei factori: rata dobînzii, cursul valutar și mărimea impozitului, ci Măria Sa Electoratul - oamenii. “Scopul politiciei economice nu este stabilitatea financiară sau cursuri valutare stabile, sau impozite joase. Toate acestea sînt mijloace prin care trebuie să se asigure realizarea obiectivului principal: dezvoltarea durabilă și prosperitatea oamenilor” (Raportul asupra dezvoltării umane, 1999, PNUD).

Complexitatea soluționării problemelor menționate constă în faptul că ele trebuie soluționate în condițiile unui nou secol, cel informațional. Tehnologiile de comunicație și informaționale de rețea schimbă într-un ritm foarte rapid lumea și oamenii, și devin factori cheie în integrarea și asigurarea accesului la cunoștințe (tabelul1):

Aparate de telecomunicatii	Numarul de ani de la inceputul folosirii și pîna la atingerea cifrei de 50 de milioane de utilizatori	Ritmul de schimbare in raport cu radioul
Radio	38 ani	
Computer personal	16 ani	2,4
Televiziune	13 ani	2,9
Internet	4 ani	9,5

Dinamismul dezvoltării rețelei Internet:

Numărul de computere conectate la rețeaua Internet:
1988: 100 000, 1998: 36 milioane.

Numărul de utilizatori:
1998: 143 milioane persoane, pronosticul pentru anul 2001: 24,3 milioane persoane.

Volumul vînzărilor pe piața electronică globală:
1996: 2,6 miliarde dolari SUA, pronosticul pentru anul 2001: 1,2 trilioane dolari, iar pentru anul 2002: 2 trilioane dolari.

Rețeaua Internet "stimulează globalizarea, dar totodată și contribuie la polarizarea lumii, împărțind-o în cei ce sănătatea la rețea și cei ce rămân în continuare în izolare..." (ONU, *Raportul cu privire la dezvoltarea umană, 1995*, pag.5).

Granițele geografice nu prezintă nici un fel de obstacol în calea comunicării, dar ea urmează să se confrunte cu un alt impediment, nou și invizibil, care se cheamă "păienjeniș global" (World Wide Web). Societatea de rețea creează sisteme de comunicări paralele: una pentru cei care se bucură de un anumit nivel de venit, educație și literalmente de comunicări ceea ce le permite să primească volume uriașe de informație ieftină și operativă; iar alta pentru cei ce nu au acces la comunicării, nu au un minut de timp liber și sănătatea de lipsa de mijloace de supraviețuire și incertitudine, sau depind în întregime de informații învechite. Când reprezentanții acestor două sisteme locuiesc împreună și se află în relații de concurență acerbă, atunci avantajele accesului la comunicării sănătatea evidente. Opiniile și problemele oamenilor ce trăiesc în condiții de sănătatea lucie, de lipsă de mijloace de supraviețuire și acces la organizații sociale, sănătatea tot mai mult marginalizate. Ca țările aflate în curs de dezvoltare și populația sănătatea ale întregii lumi să poată participa la discuții globale e nevoie de acțiuni concrete și hotărîte." (ONU, *Raport asupra dezvoltării umane, 1999*). Astfel, accesul la resursele globale ale tehnologiilor informaționale devine energia motrice a dezvoltării. Aceste resurse sănătatea tot aşa de importante ca și drumurile și

energia electrică. Tehnologiile informaționale și rețelele globale de telecomunicații au aceeași importanță pentru societatea contemporană, dacă nu chiar una mai mare, ca și descoperirea electricității. Mai mult, telecomunicațiile trebuie considerate drept "infrastructură a infrastructurilor", întrucât ele formează baza necesară dezvoltării și aplicării efective a altor componente ale infrastructurii. Astfel, intrarea Moldovei în spațiu informativ, economic, politic și cultural al lumii civilizate, precum și activitatea consecventă și constantă în vederea soluționării problemelor de integrare, sănătatea obiectiv legate de constituirea unei infrastructuri puternice de comunicării de rețea în țară. Infrastructura respectivă urmează să reprezinte temelia societății informaționale, instrumentul și mediul necesar înșurării și aplicării cunoștințelor necesare (acumulate de comunitatea internațională) dezvoltării țării, soluționării problemei consolidării societății și participării active a cetățenilor la procesul de luare a deciziilor cu impact public (community building - edificarea comunității), funcționării unui sistem de stat descentralizat de guvernare, competitivității agenților economici ai țării, în primul rînd din sferele de business mic și mijlociu, pe piețele interne și externe.

Aflându-ne pe calea care duce spre o societate informațională, noi trebuie să soluționăm șapte probleme: 1) conectarea: crearea unor rețele computerizate de telecomunicații; 2) colectivismul: o atenție specială se va acorda abordării colective a problemelor, și nu particularităților individuale; 3) deprinderile: obținerea anumitor deprinderi și cunoștințe în interesele societății; 4) conținutul: propagarea prin Internet a punctelor locale de vedere, difuzarea știrilor, informației culturale și comerciale; 5) abordarea creativă: adaptarea tehnologiilor la necesități, în special la cele din teritorii; 6) colaborarea: folosirea rețelei Internet în scopul satisfăcerii unui număr cît mai mare de necesități în toată lumea; 7) mijloacele sănătății: căutarea unor noi cai de finanțare a societății de cunoștințe.

Caracterul limitat al resurselor intelectuale, financiare, materiale și temporare care sănătatea disponibile în țară presupune folosirea lor într-un mod complex, elaborându-se în prealabil o strategie optimală în acest sens în

toate domeniile sociale: public, afaceri, organizații neguvernamentale. Trebuie să remarcăm în acest context importanța folosirii răspînditei în toată lumea practici a proiectelor pilot.

Soluționarea problemei ar consta în crearea unei infrastructuri naționale și informaționale de rețele sociale de comunicații ca instrument de realizare a programului "Strategia dezvoltării durabile a Moldovei-21". Drept exemplu elecvent poate servi Estonia în care în 1999, densitatea nodurilor de Internet era de 152 la 10 000 de oameni. Aceasta este o densitate chiar mai mare decât cea din Franța și Italia. În cazul Moldovei mărimea indicatorului respectiv este de doar 1.17, ceea ce este mai mult în comparație cu țările din lumea a treia. În condițiile unei grave crize economice, creșterii progresive a sănătății, distrugerii capitalului social al societății, o asemenea abordare trebuie aplicată și în realizarea programului "Strategia eradicării sănătății" ca o primă etapă a "Strategiei de dezvoltare". Resursele din cadrul "Eradicării sănătății" urmează să fie folosite în proiectele de inovații care să creeze locuri noi de muncă, să presteze servicii de calitate și să asigure protecția socială în sfera economică și socială aflată într-o perioadă de restructurare: businessul mic (HighTechNet), educarea și dezvoltarea copiilor (School and Children Net), învățămîntul și cunoștințele pentru dezvoltare (Long Life Development Learning Net), ocrotirea sănătății (Health Net). Doar atunci mijloacele oferite în cadrul programelor de eradicare a sănătății pot fi folosite cel mai bine cînd o parte din ele va fi folosită drept capital de inovații pentru activarea în primul rînd a resurselor intelectuale și sociale interne ale țării. Rețelele sociale de comunicării reprezintă acel instrument de dezvoltare care va permite oamenilor să creeze surse stabile de venit pe viitor.

(Centrul de dezvoltare a comunicăriilor umane).

Textul de față reprezintă traducerea și adaptarea raportului *Kommunikatsii dlia razvitiya*, prezentat în cadrul conferinței *Tehnologiiile noi* din 5 octombrie 2000. Toate drepturile aparțin autorului. Traducere de Gabriel Mumjiev)

REUNIUNEA ANUALĂ A CENTRELOR DE RESURSE ALE REȚELEI SOCIETĂȚII CIVILE ORPHEUS

Ina Gutium

În perioada 11-13 noiembrie anul curent, în capitala Poloniei Varșovia, a avut loc reuniunea centrelor de resurse ce fac parte din rețeaua Orpheus. Rețeaua Societății Civile Orpheus a fost creată în 1994 pentru a promova dezvoltarea societății civile în Europa Centrală și de Est și Noile Țări Independente. Aceasta este o rețea deschisă și descentralizată de centre de resurse și asistență ce prestează servicii și susțin asociațiile obștești și fundațiile prin oferirea de informații, consultanță, cursuri de instruire și proiecte speciale, concepute pentru a satisface necesitățile specifice ale comunității ONG în țările respective. Proiectul în cauză a servit la îmbunătățirea serviciilor prestate, dezvoltarea noilor programe și stabilirea de parteneriate. Actualmente 30 de organizații din Europa Centrală și de Est și NIS participă la activitățile proiectului. IFES-Moldova a aderat la acest proiect în 1996.

Organizațiile participante la reuniune au avut posibilitatea de a face schimb de experiență cu centrele de resurse din țările din regiune în ceea ce privește proiectele de succes și activitățile curente. Am avut ocazia ca în cadrul atelierului *Influența federațiilor și centrelor de resurse asupra schimbărilor în legislație și impozitare pentru beneficiul sectorului trei să împărtăşim și experiența Moldovei în elaborarea unui cadru juridic favorabil*

pentru activitatea organizațiilor neguvernamentale. Deși la capitolul legislație Moldova este cu mult înaintea țărilor vecine, mai e nevoie de perfecționarea și completarea acesteia. Mă refer în special la proiectul legii cu privire la organizații necomerciale elaborat în comun de *Centrul CONTACT, IFES-Moldova și Ministerul de Justiție*.

De o importanță foarte mare a fost prima ședință a reuniunii care s-a desfășurat sub genericul *Zeci ani de susținere a societății civile în Europa Centrală și de Est: oportunități de creare a unei infrastructuri de asistență a ONG-urilor în regiune*. La ea au participat și reprezentanți ai organizațiilor donatoare ce operează în Europa Centrală și de Est. Au fost discutate perspectivele dezvoltării centrelor de resurse în următorii zece ani, viabilitatea și autogestionarea acestora. Reprezentanții organizațiilor donatoare au vorbit despre cum și-ar dori ei să vadă centrele de resurse și care sunt prioritățile lor de finanțare pe viitor.

În cadrul întâlnirii a mai fost inițiată procedura de realegere a Consiliului coordonator al rețelei societății civile *Orpheus*. De menționat că actualmente consiliul constă din 5 persoane. S-a convenit că ar fi oportun ca acest organ să fie format din șase persoane, trei fiind realese din vechiul consiliu, iar trei urmând să fie propuși

din rîndul organizațiilor membre. Au fost desemnate noi candidaturi, procedura de alegere, urmînd să fie finalizată pînă la 15 ianuarie.

Și nu în ultimul rînd au fost discutate proiectele pe viitor și au fost create grupuri de lucru pe domenii și anume: integrare europeană, editarea unui buletin informativ trimestrial al rețelei și consolidarea federațiilor și coalițiilor de organizații neguvernamentale. *IFES-Moldova* și-a exprimat dorința de a adera la primul și ultimul dintre aceste grupuri de lucru. În plus, rețeaua *Orpheus* a prezentat *Fundației Charles Stewart Mott* o aplicație pentru a obține un grant ce ar permite vizite reciproce între reprezentanții centrelor de resurse care fac parte din rețea pentru a studia experiența colegilor lor în anumite domenii (cum ar fi consolidarea federațiilor în Polonia, campania 1% în Ungaria etc).

Au fost puse în discuție și modalitățile de creștere a eficacității și impactului publicațiilor editate în cadrul rețelei *Orpheus*. Totodată, au fost analizate și posibilitatea creării unui portal ce ar include personalitățile cheie în domeniul ONG, oportunități de finanțare pentru acestea. Printre publicațiile rețelei se numără și revista *“SEAL” (Social Economy and Law)*. Nyegosh Dube, redactorul acestei publicații, a invitat participanții să contribuie mai activ cu materiale la elaborarea revistei. Totodată el a mulțumit centrelor de resurse, printre care și *Fundației IFES-Moldova*, pentru participarea la Proiectul juridic de pagină de Internet (*Legal Website Project*) (care cuprinde într-un format foarte accesibil legislația ce reglementează activitatea asociațiilor obștești și fundațiilor, precum și impozitarea acestora). Informația respectivă poate fi găsită pe pagina de Internet a IFES-Moldova.

În concluzie, reuniunea centrelor de resurse a fost foarte productivă, avînd drept rezultat formarea mai multor grupuri de lucru, încheierea unor proiecte importante pentru întreaga rețea. Se prevede ca următoarea întâlnire a centrelor de resurse care fac parte din rețeaua *Orpheus* să aibă loc la Chișinău.

Fundația "W. Alton Jones Foundation" este o organizație americană independentă și neafiliată politic. Ea a fost creată în 1944 de către americanul W. Alton Jones "pentru a promova bunăstarea întregii omeniri".

W. Alton Jones

Obiective:

- Edificarea unei lumi noi prin elaborarea unor noi modalități de interacțiune între omenire și sistemele ecologice ale planetei;
- Edificarea unei lumi pașnice prin eliminarea posibilității declanșării unui război nuclear și oferirea unor metode alternative de soluționare a conflictelor și de promovare a securității globale și regionale.

Granturi:

Granturile pe care le oferă fundația sunt menite să susțină activitatea de promovare a celor două obiective centrale ale sale: protecția mediului ambiental global și prevenirea războiului nuclear. Fundația și-a propus să încurajeze activismul civic de toate nivelurile și consideră că popularizarea și comunicarea rezultatelor muncii ei constituie o parte esențială a programelor sale de activitate.

Fundația desfășoară la ora actuală două programe mari:

1) O lume stabilă. Acest program este global și sprijină eforturile de preîntîmpinare a acelor activități umane care pot eroda capacitatea planetei de a menține organisme vii. În acest sens el este axat pe patru tipuri de activități:

- menținerea diversității biologice;
- dezvoltarea surselor energetice care protejează clima;
- promovarea practicilor economice care încurajează menținerea unor ecosisteme sănătoase;
- eliminarea pericolelor ecologice în urma cărora poate suferi sănătatea copiilor.

Fonduri speciale au fost alocate în cadrul acestui program pentru susținerea organizațiilor locale și regionale care desfășoară activități în acest domeniu.

2) O lume pașnică. Acest program caută să edifice o lume pașnică care să nu fie amenințată de pericolul războiului nuclear. Fundația încearcă să realizeze această provocare prin:

- Promovarea unei securități globale comune și strategii legate de modul în care națiunile își pot structura relațiile fără a recurge la argumentul armelor nucleare;
- Elaborarea și promovarea opțiunilor de politici publice menite să controleze și în cele din urmă să eliminate arsenalele nucleare existente, și să prevină proliferarea lor;
- Preîntîmpinarea scurgerii masive de materiale radioactive în mediul ambiental;
- Evaluarea și publicarea informațiilor legate de toate cheltuielile pe care le presupune statutul de stat cu armament nuclear.

"O lume pașnică" sprijină eforturile organizațiilor naționale și internaționale care activează în domeniile menționate mai sus.

Adresa: W. Alton Jones Foundation, 232 East High Street, Charlottesville, Virginia 22902-5718

Fax: 1-804-295-1648, **E-mail:** earth@wajones.org, **pagina de Internet:** www.wajones.org

BIROCRATIA ȘI ARTA

H. George Frederickson

Organizație este o împărtășire de experiențe comune și o dezvoltare a înțelesurilor împărtășite privitoare la experiențele respective. Aproximativ tot așa poate fi descrisă și arta. După cum spunea marele analist John Dewey: "Un pictor sau un scriitor se află într-un proces de încheiere în fiecare etapă a muncii lor. Ei trebuie practic în permanentă, în fiecare clipă, să însumeze și să rețină imaginea de ansamblu a ceea ce a fost făcut înainte. Tot ce fac ei mai departe trebuie să aibă o referință la ceea ce a fost făcut pînă atunci. Seria realizărilor în ritmul experienței naște varietate și mișcare; ele salvează opera de monotonie și repetării inutile. Un obiect este în mod special estetic cînd factorii care determină ceva ce poate fi numit experiență sunt ridicăți mult deasupra pragului de percepere". Nu toate, nici chiar multe experiențe organizaționale, se vor ridica la nivelul așteptărilor lui Dewey cînd privește arta privită ca experiență. Cu toate acestea, punctul său de vedere principal este că arta derivă din experiență, iar experiența împărtășită constituie elementul cheie în înțelegerea noastră a ceea ce este o organizație.

Limbajul organizației

Arta limbajului este cea care formează temelia pe care se sprijină înțelegerea noastră modernă a organizației. Organizația este un fel de gramatică în sensul că reprezintă o expunere și explicare a anumitor reguli și convenții prin care seturi de comportamente interdependente sunt adunate la un loc pentru a forma procese sociale clare și inteligibile pentru actori. Ea este, de asemenea, o gramatică în sensul că este alcăuită din reguli ce însumează experiența recentă a oamenilor care au organizat-o.

Cînd evenimente organizaționale și conversații înseamnă lucruri diferite

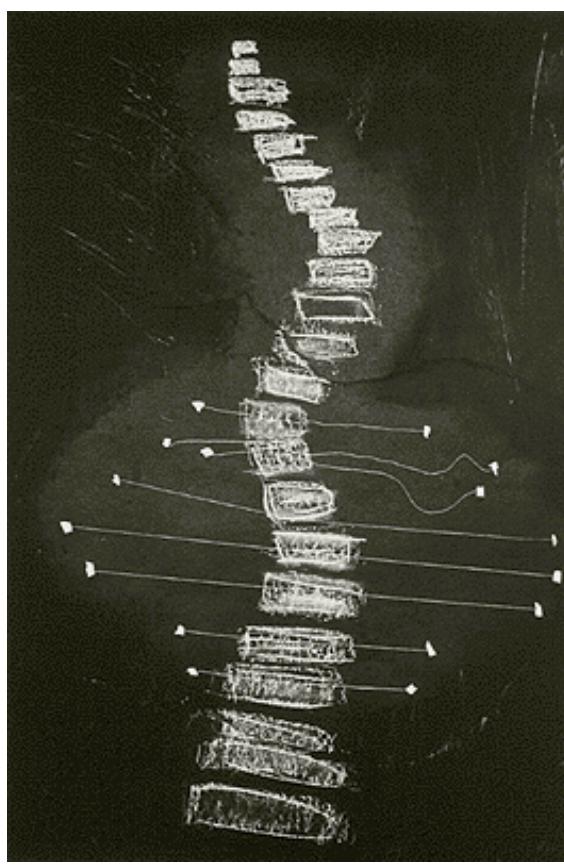
pentru diferiți oameni, ele sunt echivoce și pot constitui un focar de schimbări posibile. Cînd, pe de altă parte, există o înțelegere generală cît privește interpretarea evenimentelor

tică de posibilități. În această gramatică modernă, organizația este cel mai bine înțeleasă ca un sistem de sensuri împărtășite și nu ca o ierarhie sau construcție arhitecturală. În această gramatică a organizației logica raționalității (în special a raționalității lineare) este răsturnată peste cap și făcută circulară prin descrierea neoclasică a organizației ca pe un coș de gunoi. O organizație este o colecție de alternative de soluții pentru tot felul de probleme, sentimente, situații.

Două standarde în lumea artei, povestirea și metafora, devin tot mai mult mijloace comune prin care se descrie, analizează și explică organizațiile și comportamentul uman din cadrul lor. Povestirea explică cel mai bine cum sisteme de înțelesuri împărtășite și procese de alcătuire a înțelesurilor se dezvoltă și evoluează. Într-unul din cele mai bune studii asupra relațiilor legislativ-administrative (sau dihotomiei politică-administrație) Maynard-Moody și Marissa Kelly (1995) au descoperit șase scenarii de bază pentru a explica cum

oficialii din ramurile executive reacționează la cerințele oficialilor aleși din ramurile legislative. Aceste scenarii se bazează pe povestirea și repovestirea povestirilor din birocratie despre interacțiunile legislativ-administrative. Ele explică modurile diferite în care birocratii răspund imixtiunilor politice, eforturilor oficialilor aleși de a controla alții oficiali aleși, la întrebarea de ce "bunii" oficiali aleși se bucură de ajutorul biocratic, iar cei "răi" nu. Aceste povestiri descrie o cultură organizațională care reflectă internaționalizarea adîncă a unei birocratii raționalizate. Povestirea și repovestirea istorioarelor organizaționale reprezintă un aspect vital al alcăturii înțelesului organizațional.

O altă perspectivă legată strîns de acest subiect este literatura despre

Tatiana Palnitska

organizaționale și conversațiilor, atunci se spune că lucrurile au un sens împărtășit de diferiți oameni. Deci, organizațiile, nu sunt în întregime raționale în sensul că ar fi conștient îndreptate spre obținerea unui scop dinainte stabilit. În schimb, există sisteme de formare colectivă a sensurilor/ințelesurilor. În limbajul artistic al organizației, planurile sunt simboluri care trimit mediului înconjurător mesaje privitoare la ce-ar putea face organizația; ele sunt reclame menite să atragă investitorii sau să apeleze la deținătorii acțiunilor; ele verifică atașamentul persoanelor la scopurile și obiectivele organizației. Deci, planul organizațional este mai puțin o expunere a scopurilor sau o abordare rațională și orientată spre obiective și mai mult o gramatică artis-

ritualul administrativ. Ritualurile se pot îmbrăca în diferite forme, inclusiv ritualurile explicite cum sunt tăiatul panglicii cu foarfecete, interviewarea candidaților, punerea ghirlandelor și cununilor pe cap, petrecerile de la birou, pauzele de cafea, paradele cu grupuri de muzicanți mărșăluind, sau ritualele de management cum sunt evaluările anuale ale performanțelor angajaților.

Dață fiind natura simbolică, distinctivă și regularizată a comportamentului uman, este inimaginabil ca administrația să fie vreodată privată în întregime de jucarea anumitor roluri, de stilizări și înscenări.

Metafora respectivă este încă o abordare artistică de înțelegere a organizațiilor. În zilele noastre, pînă și metaforele luate din fizică sunt foarte populare, în special teoriile haosului care descriu sisteme fizice extrem de complexe care se schimbă în direcții multiple în același timp și par să nu se aibă vreo ordine interioară bine stabilită. Neutrino este o particulă cu masa zero și încărcătură electrică zero care există din motivul că fizicienii doresc ca ea să existe. Acceptarea existenței ei permite soluționarea a o groază de probleme. Cu toate acestea, studierea ei este o chestiune de supozitii și se asemănă cu jocul de-a ghicitul. Neutrino este un fel de proverb ce nu se asemănă cu proverbele limbajului de management de genul "mai aproape de client", "înclinat spre acțiune" etc. Numeroși experți sunt de părere că aceasta este un fel de artă a creării realității. În arta respectivă administratorii respectivi sunt cei care crează realitatea. Aceasta le este meseria. Ei au sarcina să creeze o realitate nouă, mai bună - indiferent de faptul dacă este vorba de curățirea mediului ambient, făcând unor drumuri mai puțin periculoase, sau de îmbunătățirea sistemului de ocrotire a sănătății cetățenilor. Pentru a crea asemenea realități noi ei au nevoie de concepte care să-i ajute să dezvolte strategii, să-i motiveze pe oameni să acționeze într-un fel sau altul, să rezolve conflicte, adică să facă toate acele lucruri ce sunt necesare producării unui realitatei noi.

Deci, noi vrem să concluzionăm că organizația și munca țin de estetică;

că forma este fundamentală pentru toate artele și organizațiile; că forma în organizație este creată și se schimbă după arta planificării; că experiența este adesea artistică și se asemenează cu arta; și că comportamentul în organizații poate fi descris cel mai bine ca un sistem de înțelesuri împărtășite și procese de creare a unor înțelesuri, sistem ghidat de o gramatică artistică de povestiri, ritualuri și metafore.

În căutarea frumuseții birocратice

Birocrația poate fi considerată, dacă argumentele pe care le-am expus mai sus vor fi luate în considerație fără prejudecăți. Bineînțeles, frumusețea este subiectivă. În această subiectivitate oare ar putea să existe un fel de înțeles comun împărtășit de membrii unei organizației și un fel de creare/formare a înțelesului care să-i facă să aibă sentimente bune față de colegii lor de organizație și față de organizația însăși? Ar putea acest înțeles comun să fie un fel de frumusețe? Da, dacă se cade de acord că ordinea însăși apelează la imaginație. Da, dacă precizia, armonia, rutina și ritualul apelează la imaginație. Anume acest aspect al vieții organizaționale e că ritmul muzical și balanța formei în arhitectură. Există o anumită frumusețe în precizare ca în trecerea naturală de la zi la noapte, de la un anotimp la altul. Anumite aspecte ale vieții organizaționale preiau elementul de precizare și multă lume din organizații așteaptă și privesc foarte pozitiv această ordine. Într-adevăr, recentul declin al puterii și tăriei unor instituții cum sunt familia, biserică și vecinătatea ar putea să ne determine să contăm tot mai mult pe aspectele organizaționale ale vieții noastre pentru a ne satisface unele din necesități de dragul frumuseții ordinii.

Să ne oprim puțin asupra mult criticatei ierarhii și motivele longevității ei. Organizațiile publice trebuie să balanțeze imperitivele concurente - ordinea, justiția, stabilirea responsabilității și conducederea. Ierarhia, în diversitatea ei bogată de forme, este capabilă să ofere acest echilibru

(balanță). Cînd ierarhie îi lipsește echilibrul și este axată prea de tot pe ordine, ea devine statică și nu ține pasul cu un context aflat într-o schimbare permanentă, fie înceată, fie rapidă. Cînd ierarhia este echilibrată și combină cît se cuvine ordinea încrederea cu elementul de prezicere, cu destulă echitate ce presupune implicarea muncitorilor în procesul de luare a unor decizii importante, dîndu-li-se siguranță necesară asigurării loialității lor, cu stabilirea responsabilității pentru a satisface liderii politici, cu destulă putere de conducedere pentru a imagina putere, oare nu s-ar putea spune în acest caz că toți acei ce fac parte din acea ierarhie au creat ceva frumos? Dacă organizația sau instituția avînd acea ierarhie reușește să realizeze un scop înalt și onorabil și dacă toți acei din cadrul ierarhiei se simt profesional, intelectual și emotiv antrenați în activitatea organizației/instituției respective, o parte a ceva mai mare și mai important decît ceva ce ar fi putut să fie realizată de către o mînă de oameni, oare nu s-ar putea spune despre ei că au înfăptuit ceva frumos? Cel puțin, într-o anumită etapă, noi suntem capabili să alegem ocupațiile și profesiile noastre. În cursul acestui proces de selectare noi putem grăbit spre o muncă ce se potrivește instincțelor, capacitateilor și imaginației noastre - căutarea noastră subiectivă a frumuseții. În felul acesta ocupațiile și profesiile noastre pot să aproximeze cel puțin sentimentele și viziunile noastre. Cu siguranță că cei care practică contabilitatea vor judeca frumusețea organizațională diferit de cei care predau în instituțiile de învățămînt. Pentru un contabil o pagină cu balanță bine calculată și aranjată este frumoasă, iar pentru un învățător este frumoasă acea clipă, uneori zgromotoasă, cînd elevul a înțeles și a înșușit ceea ce i s-a predat.

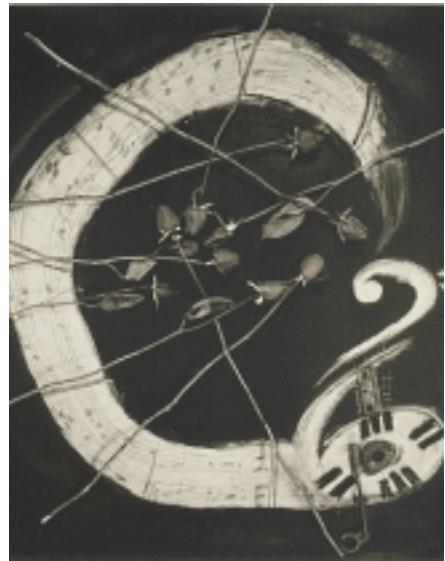
(Textul de față reprezintă traducerea și adaptarea unor fragmente din lucrarea *Can Burocracy Be Beautiful?* Revista *Public Administration Review*, ianuarie-februarie 2000, nr. 1. Toate drepturile aparțin editorilor. Traducere de Gabriel Mumjiev.)

OAMENI ȘI PERFORMANȚĂ: VIITORUL ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Patricia Wallace Ingraham, Sally Coleman Selden și Donald P. Maynihan

Unele din cele mai mari provocări pe care le va avea de înfruntat administrația publică în viitor sunt schimbările pe piața forței de muncă și în domeniul prestării serviciilor publice.

La ora actuală, există patru puncte asupra cărora practic toți analiștii au căzut de-acord. Ele sunt următoarele: 1) resursele umane ale guvernului - capitalul său uman - trebuie să fie apreciat și dezvoltat mai mult decât o permit practicile curente; 2) performanța

Tatiana Palnitska

- performanța înaltă - trebuie să devină un stil de viață și o parte critică a culturii serviciilor publice; 3) guvernul trebuie să găsească acel mijloc de aur între tărie și flexibilitate; 4) parteneriatul cu sindicatelor, cu diferite nivele ale guvernului și cu alte sectoare trebuie să devină baza scopurilor comune și obiectivelor de performanță. Felurile diferite în care provocările sunt percepute și descrise: un "război" pentru cei talentați; o paletă de alegeri și posibilități; o axare mandatară asupra capitalului uman; o nouă competiție pe o piață unificată și hipercompetitivă; și o reexaminare a necesităților administrației publice pentru a face față noilor provocări, toate acestea pornesc dintr-un singur punct. Dacă liderii guvernamentali și publicul vor cu adevărat ca guvernul să fie performant, atunci ei, de asemenea, trebuie să aibă idei "performante" care să poată îmbunătăți activitatea serviciului public. Potrivit acestor idei: capitalul uman este o investiție de care trebuie să ai grijă în

mod serios, performanța este blocată de sistemele care sunt prea sofisticate și adesea contradictorii, iar responsabilitatea pentru modul în care se conduce o poartă liderii politici și membrii serviciului public. Este o sarcină formidabilă edificarea unei administrații publice flexibile, viguroase și eficiente. Ea implică noi analize a temelilor sistemului de administrație publică: meritul, bazele statutare, ideile riscante, recompensa, gratificația și responsabilitatea. Cum să navighezi cel mai bine de la vechi la nou, continuând să fii atașat valorilor unui serviciu public eficient, nu este prea clar, de aceea este important ca discuțiile și dezbatările privitoare la acest subiect să înceapă cît mai curînd, să cuprindă un număr cît mai mare de oameni, pentru că este vorba de găsirea celei mai eficiente forme de organizare a administrației publice.

Schimbarea la față a piețelor: noi provocări

Pururea schimbătoarea economie globală, schimbarea tehnologică dramatică și așteptările crescînd legate de performanța guvernamentală, au drept rezultat atenția sporită față de complexul de capacitați de conducere ale administrației publice. Temelia administrației publice - capitalul ei uman - trebuie să fie tare, dezvoltat și responsabil.

Concurența cu alte sectoare nu este ceva nou pentru serviciul public și nici nu-i face mari probleme. Prestigiul și valoarea carierei în cadrul serviciului public continuă să rămînă înalte. Cu toate acestea, guvernul s-a pomenit că trebuie să concureze, pe o piață unică, cu sectorul privat care este mai flexibil și mai bine pregătit. Unii experți afirmă că modul în care sunt executate 70 de procente din activități vor depinde calitatea oamenilor din echipa de lucru și de faptul dacă omul potrivit se află la locul potrivit. Noile tehnologii, noile căi de organizare a muncii, noile mijloace de prestare a serviciilor publice și folosirea tot mai mare a forței de muncă temporare, au redefinit natura muncii publice. Structura și sistemele de obținere și dezvoltare a capitalului uman nu au ținut, însă, pasul cu aceste schimbări. Noi ne aflăm într-o economie

paradoxală...o perioadă de tranziție, de la modurile vechi în care opera piața - structuri, sisteme și seturi de reguli vechi - spre ceva ce ne este necunoscut deocamdată...Cheia la o politică eficientă este de a crea un set nou de reguli, nu în spiritul recreării unei ere noi, ci în spiritul abordării problemelor erei noi, fără a diminua și neglijă elementele pozitive pe care ea le-a adus.

Fluxul de angajați noi și de înaltă calitate din serviciul public s-a redus dramatic pe cînd numărul administratorilor vechi a crescut. Este vital să aduci noi "semînțe" în administrația publică. Va putea guvernul să găsească oamenii potriviti și să-i angajeze cînd va fi de ei nevoie. Escaladarea continuă și dramatică a avansărilor științifice și tehnologice, schimbările provocate de activități, noile cerințe impuse angajaților și efectele depresive asupra capacitaților lor de lucru, toate acestea ridică problema de stabilire a unor condiții noi pe care trebuie să le satisfacă cei ce vor să lucreze în cadrul administrației publice.

Slăbiciunea prezentă în sistemul actual de administrație publică presupune schimbarea sistemului de management al resurselor umane: și nu la periferii ceea ce s-a făcut destul în trecut, ci chiar în inima lui. Dacă nu vor fi schimbări, administrația publică va continua să folosească remedii pe termen scurt pentru probleme de lungă durată. A te referi la membrii serviciului public ca la "capital uman" poate părea ofensator. Serviciul public a fost privit îndelungat ca unul ce oferea posibilități extraordinare pentru autoafirmare. De asemenea, membrii lui sunt resursele cele mai importante ale guvernului. Cei ce nu înțeleg și subapreciază resursele umane vor fi inevitabil învinuiri de lipsă de capacitați calificați drept inapăti de a face ceva de performanță. Trebuie să se înțeleagă că oamenii sunt factorul cel mai prețios și indicat pentru a se investi în el.

(Textul de față reprezintă traducerea și adaptarea unor fragmente din lucrarea *People and Performance: Challenges for the Future Public Service - the Report from the Wye River Conference. Revista Public Administration Review*, ianuarie-februarie 2000, vol.60, nr.1. Toate drepturile aparțin editorilor. Traducere și adaptare din limba engleză de Gabriel Mumjiev.)

TRANSPORTUL: CHEIA LA GLOBALIZARE

Rodney E. Slater

Globalizarea a schimbat în mod dramatic volumul și standardele încărcăturilor și deplasarea călătorilor, mărind numărul de cerințe și condiții cărora sistemele de transport internațional și local trebuie să le facă față. Transportul joacă un rol tot mai important în procesul de globalizare a lumii.

Ultimele decenii ale secolului 20 s-au caracterizat prin o creștere extraordinară în domeniul relațiilor economice internaționale, o extindere aproape instantanee a capitalului peste hotarele naționale și noi metode de producere și distribuire. Toate acestea au fost numite cu un singur termen "globalizare". Țările aflate în curs de dezvoltare, beneficiind încă de forțele de muncă ieftine, ar trebui să se bazeze mai puțin pe resursele naturale și mai mult pe accesul la transportul și telecomunicațiile internaționale, calitatea infrastructurii locale și un climat politic care să favorizeze concurența pe piața globală. Națiunile puternic dezvoltate din punct de vedere economic s-au acomodat la schimbările de pe piața globală și continuă procesul de întărire a integrării economiilor și instituțiilor lor, precum și îmbunătățirea rețelelor lor de transport și comunicații.

Întreprinderile industriale devin tot mai internaționale. Ele au dezvoltat echipamente de producere folosite în toată lumea. O parte importantă din încărcăturile acestor întreprinderi constau din produse intermediare care se transportă între întreprinderile aceleiași firme pe cind produsele finisate săt furnizate piețelor din întreaga lume. Telecomunicațiile moderne săt de o importanță crucială pentru comerțul și serviciile internaționale, pe lîngă faptul că ele sprijină în diferite feluri comerțul de bunuri.

Peste 25 de ani, comerțul internațional va reprezenta o porțiune mai mare din producția economică totală globală. Fără o planificare pusă bine la punct, sistemele de transport internațional și întreprinderile de distribuire și colectare nu vor putea să fie dezvoltate și optimizate. Nu numai acele sisteme care se folosesc în comerțul global trebuie să fie reconstruite, ci și infrastructura urbană care sprijină industrializarea. Problemele de poluare și creșterea economică neplanificată vor fi private ca unele ce afectează atât imaginea țării sub aspect de investiții, cît și credibilitatea ca partener de afaceri. Pentru a rămîne

competitive, națiunile trebuie să îmbunătățească performanța sistemelor actuale de transport, investind în noile tehnologii și modernizând instituțiile finanțatoare.

Creșterea previzibilă a comerțului și transportului internațional va ridica iminent probleme legate de compatibilitatea securității naționale cu cea globală, de relațiile de muncă, antitrust, și de standardele ecologice. Avînd de a face cu asemenea probleme, este o adevărată provocare să nu le lăsăm să mineze cooperarea și integrarea internațională.

Dimensiunile comerțului internațional

Lumea a fost martoră la o creștere fără precedent a volumului transportătorilor internaționale de-a lungul ultimelor decenii. Această creștere reflectă atât creșterea economiei globale, cît și creșterea numărului de călătorii internaționale, fie de afaceri, fie turistice. Totalul exporturilor a crescut cu aproximativ 170 de procente din 1970 pînă în 1997. În ultimii 25 de ani, nivelurile de import și export din SUA au crescut de la rata de 132 000 dolari la cea de 2 100 000 dolari ceea ce este ceva extraordinar. Exporturile și importurile constituie acum 30 procente din economia SUA și nu 13 procente ca în trecut.

Globalizarea economică a contribuit semnificativ la mărirea numărului de investiții străine în toată lumea. De exemplu, investițiile anuale ale SUA în străinătate au crescut, în mediu, de la 45 300 milioane dolari (anii 70) la 117 500 milioane dolari în prima jumătate a anilor 90. În ceea ce privește procentajul produsului brut din SUA, aceasta reprezintă o creștere cu 60 de procente. Creșterea numărului de investiții străine reflectă, parțial, integrarea industriilor mondiale ceea ce înseamnă că trusturile și companiile devin cu adevărat internaționale în operațiunile lor.

O parte tot mai mare a produselor firmelor din SUA este fabricată în țări străine. La începutul anilor 90 ai

secolului trecut, aproximativ 20 de procente din produsul total al firmelor din SUA erau fabricate în străinătate. Creșteri similare pot fi prevăzute și pentru economiile multor alți națiuni

pînă în anul 2025. În 1998, echipamentul de transport, în special automobilele și avioanele, reprezentau 19 procente din importurile de produse comerciale - cel de al doilea după mărime sector de import.

Națiunile și organizațiile internaționale vor trebui să elaboreze politici noi care să abordeze sub aspect global probleme de securitate, integritate, muncă, antimonopol și protecție a mediului ambiant. Va fi nevoie de cooperare internațională pentru a sprijini cercetările și dezvoltarea menite să faciliteze integrarea companiilor internaționale în economiile locale. Mare noroc au mai avut acele țări care au reușit să-și perfecționeze sistemele de transport, să efectueze cercetări și studii în domeniul respectiv, să elaboreze programe de dezvoltare a transportului, să stabilească regimuri efective de reglementare a problemelor legate de transport etc. Națiunile aflate în curs de dezvoltare se află în această privință de-abia la început de cale și dezvoltarea sistemelor de transport reprezintă pentru ele un veritabil tur de forță. Dar ele nu au o altă alternativă, pentru că altminteri le paște perpetuarea aceleiași subdezvoltări, izolări economice și politice în care se află astăzi.

(Textul de față reprezintă traducerea și adaptarea unor fragmente din lucrarea *Transportation: The Key To Globalization, revista Economic Perspectives*, octombrie 2000. Toate drepturile aparțin editorilor. Traducere de Gabriel Mumjiev)

ROLUL MASS MEDIILOR ÎN CAMPANIILE ELECTORALE AMERICANE

Stephen Ansolabehere

Candidații înțeleg destul de bine motivațiile presei și își adaptează strategiile politice în această privință. De exemplu, ei trimit rezultate ale propriilor sondaje de opinie și copii ale reclamelor lor la ziare și posturi de televiziune, în speranță că acestea vor fi date pe post în emisiunile de știri. Unii angajează detectivi particulari pentru a investiga trecutul adversarului și fac să ajungă la presă orice informație despre comportament scandalos.

Poate că cel mai elocvent exemplu de adaptare a politicii la televiziune sunt convențiile de nominalizare ale partidelor. În anii 60 și 70, rețelele de televiziune dădeau pe post în întregime convențiile de nominalizare, iar acestea se desfășurau ca de obicei cu discursuri interminabile și înțelegeri de după culise. O fi fost politică interesantă, dar televiziunea de acest fel - categoric nu. Cu timpul, rețelele și-au redus transmisii. Astăzi, rețelele acordă un spațiu de emisie de trei ore, seara, pentru convenții. Partidele s-au adaptat la situație, producând filme despre convenții ca și cum ar fi un spectacol de televiziune. Cînd intră în funcțiune camerele de televiziune, convențiile prezintă filme documentare despre candidați, produse de profesioniști, și discursuri mobilizatoare (dar scurte) ale unor cetăteni și unor lideri de partid. Punctul culminant al convențiilor este un discurs entuziasmat al celui nominalizat care acceptă mantia partidului, dar care de fapt se acordă cu cîteva luni mai devreme, în timpul alegerilor primare.

Mulți observatori străini se tem că alegerile de la ei vor începe să semene tot mai mult cu cele din SUA. Ei sînt îngrijorați că politica din țara lor va ajunge să fie "făcută pentru televiziune", cu campanii politice comprimate ca să intre într-un spot publicitar de 30 secunde și flashuri sonore ale celor mai remarcabile expresii ale candidaților. Unul din exporturile specific americane îl constituie consultanții pentru organizarea campaniilor electorale. Bărbații și femeile care organizează campaniile electorale prezidențiale în SUA sînt tot mai des angajați în străinătate pentru a ajuta candidați la postul de prim-ministru să formuleze strategiile mediatiche ale partidelor lor.

Este însă lipsă că televiziunea din SUA a lărgit și ameliorat discursul

nostru politic. Televiziunea este un mijloc de informare cu adevărat democratic. Toată lumea se poate bucura de el; știința de carte și avereia nu sînt o barieră.

Principala preocupare legată de televiziune ca mijloc de informare politică este dacă opiniile prezentate în buletinele de știri și în alte programe reprezintă un spectru larg al societății sau doar un set limitat de puncte de vedere.

În anii 80, într-o comunitate obișnuită erau receptiionate doar trei canale - cele ale rețelelor naționale ABC, CBS și NBC. O gamă de informații atât de restrînsă crea tot timpul îngrijorări în privința diversității opiniilor prezentate și a corectitudinii relatărilor jurnaliștilor despre viața politică. Se spunea că tehnologia e de vină pentru faptul că nu pot fi vizionate mai multe canale.

În anii 80, toate acestea s-au schimbat. Anularea reglementărilor privind industria de telecomunicații din SUA a permis crearea unor întinse rețele de televiziune prin cablu. Azi, aproape toate comunitățile au acces la televiziunea prin cablu (numită și televiziune cu acces comunitar). O comunitate medie din SUA receptionează acum peste 30 de canale de televiziune care prezintă puncte de vedere diferite despre toate aspectele posibile ale societății americane. Americanii pot chiar să urmărească lucrările Camerei și Senatului la un post național de televiziune prin cablu numit C-SPAN care a transmis și votul de punere sub acuzare a Președintelui SUA.

Odată cu creșterea posibilităților de comunicare a crescut și cantitatea de discurs politic la televiziune. Debuturile fiind mai numeroase, liderii politici au ocazia mai bune de a prezenta și susține diferite politici și ideologii publice. Televiziunea prin cablu a fost locul unde s-au desfășurat dezbateri pe teme cum ar fi Acordul Nord American pentru Comerț Liber, asistența națională de sănătate și dimensiunile bugetului național. Poate că cel mai important este faptul că televiziunea prin cablu le-a permis oamenilor să participe la dezbateri politice și să aibă un impact mai mare asupra luării deciziilor de interes public. Reacția publicului la dezbatările privind comerțul liber, asis-

tența de sănătate și buget, a influențat hotărîrile finale adoptate de Congres în aceste chestiuni. Am asistat, de asemenea, la apariția unui nou gen de programe - "adunarea orășenească" la care participă americani din toate straturile sociale pentru a discuta probleme importante, uneori în direct cu Președintele SUA.

Televiziunea - de fapt toată mass media din SUA - se schimbă mereu pe măsura perfecționării tehniciilor de comunicare, se perfecționează și mecanismele democratice. Desigur, aceste schimbări nu se fac fără cheltuieli. Mulți oameni trăiesc după contactul direct cu reprezentanții lor care are loc doar în campaniile directe, personale. Într-o democrație mare, acest lucru este posibil. Schimbările tehnologice nu au fost un obstacol pentru democrație în SUA, dar au făcut ca democrația să fie realitate într-o măsură mai mare. Noile mass medii, în special Internetul, nu vor face altceva decât să contribuie la comunicarea politică.

Internetul, de fapt, a schimbat deja discursul politic din SUA, dar într-un mod subtil. El a revoluționat jurnalismul american: reporterii au acum un acces înegalabil la documente și baze de date guvernamentale, la biblioteci publice și private, la arhive de ziare și alte publicații. În același timp, Internetul nu a dovedit prea eficace pentru publicitate. Spre deosebire de televiziune, Internetul are barieră mare de intrare. Utilizatorii au nevoie de acces la computere costisitoare și trebuie să știe cum să navigheze pe căile lățurale ale Internetului.

Toate acestea pot părea familiare. Argumente asemănătoare s-au adus prin anii 60 cât privește limitele televiziunii ca mijloc de comunicare în masă. Totuși, pe măsură ce accesul la Internet se dezvoltă și el devine mai ușor de folosit, Internetul se va afirma ca un mijloc esențial de comunicare politică. În următorii 10 ani, pe măsură ce noua generație politică ajunge "on-line", Internetul va depăși probabil televiziunea ca principal mijloc de comunicare.

(Textul de față reproduce unele fragmente din broșura "Statele Unite, Alegeri 2000". Toate drepturile aparțin autorilor)

- Postul de radio "Antena C" al municipiului Chișinău continuă să difuzeze ciclul de emisiuni "Vocea Civică", realizat în comun de către Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului (LADOM) și IFES-Moldova. Aceste emisiuni sunt dedicate problemelor reformei administrației publice, rolului și statutului funcționarului public, rolului alegătorilor libere și corecte într-o societate democratică etc. Ele pot fi audiate în zilele de miercuri și joi la ora 17:35, pînă la 29 decembrie a.c.
- În ziua de 2,16 și 22 noiembrie, IFES-Moldova și Direcția Juridică a Parlamentului au organizat trei mese rotunde în cadrul cărora s-au discutat diferite propuneri de modificări în Codul electoral.
- În perioada noiembrie-decembrie, IFES-Moldova și asociația obștească "Stelele Europei" au organizat împreună douăzeci de ședințe în cadrul programului comun "Școala Electorală". La ele au participat tineri lideri politici din partea diferitor partide politice. Tematica ședințelor s-a referit la tipologia liderilor politici, doctrine social-politice, fraude electorale etc.
- În ziua de 7 noiembrie, IFES-Moldova a organizat o masă rotundă la care au participat reprezentanți ai Curții Supreme de Justiție și Direcției Juridice a Parlamentului. Participanții la această masă rotundă au discutat modurile în care pot fi abordate și soluționate disputele electorale.
- În perioada 11-14 noiembrie, Directorul de proiect al IFES-Moldova, Charles Lasham, și Coordonatoarea de programe ONG a IFES-Moldova, Ina Gutium, au participat la lucrările reuniunii anuale a organizației Orpheus Civil Society Network (Rețeaua Orpheus a Societății Civile) care s-a desfășurat la Varșovia. În cadrul reuniunii au fost create cîteva grupuri de lucruri ale căror discuții s-au axat în special pe edificarea unei comunități neguvernamentale puternice și viabile, editarea unui buletin informativ trimestrial și integrarea în structurile Uniunii Europene.
- În perioada 24-26 noiembrie a.c., o delegație formată din membri ai IFES-Moldova (Igor Botan, Tamara Chitoroagă și Ina Gutium), Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova (Dumitru Nîdelcu, Nicolae Televco și Anatol Puică) și Centrului Republican de Informatică (Pavel Chirev) s-a aflat în România. Delegația a avut o serie de întîlniri cu președintele și alți membri ai Biroului Electoral Central al României (BRC), cu membri ai cunoștei asociații obștești românești CENTRAS. La Centrul de Statistică al BEC delegației i-a fost prezentat echipamentul și modalitatea de prelucrare a datelor ce parvin la BEC de la birourile electorale județene de circumscripție. De asemenea, membrii delegației au participat în ziua de 26 noiembrie la observarea alegătorilor prezidențiale și parlamentare în calitate de observatori internaționali.
- În perioada 24-26 noiembrie a.c., Margareta Mămăligă, coordonatoare de programe de administrație publică a IFES-Moldova, a participat la Conferința europeană "Participare civică în Europa: transformări globale, probleme naționale și rolul educației civice" care s-a desfășurat în orașul olandez Egmond aan Zee. La conferință au participat membri ai Parlamentului European, profesori universitari, reprezentanți ai ONG-urilor și instituțiilor guvernamentale din statele membre ale UE, statele asociate UE și alte țări europene. Scopul conferinței a fost de a lansa un dialog multilateral cu privire la rolul participării cetățenești și conținutul programelor de educație civică într-o Europă extinsă.

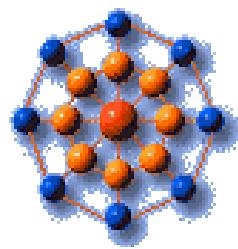
Delegația din Moldova la alegerile parlamentare și prezidențiale din România.

Aspect de la un seminar pentru asociațiile obștești și fundații.

- În zilele de 5 și 22 decembrie, IFES-Moldova și Comisia de certificare de pe lîngă Ministerul Justiției au organizat în comun două seminarii de instruire pentru asociațiile obștești și fundațiile care doresc să obțină statutul de utilitate publică. Reprezentanți ai 60 de organizații au participat la aceste reuniuni. În cadrul lor au fost puse în discuție chestiuni legate de reglementarea statutului de utilitate publică în legislația curentă, impozitarea și facilitățile fiscale acordate organizațiilor de utilitate publică, completarea raportului financiar, transparența activității și nu în ultimul rînd parteneriatul între organizațiile de utilitate publică și administrația publică locală.

Centrul de dezvoltare a comunicațiilor umane “Lumea rețelelor omenești-XXI”

Vocea Civică

Volumul 6, Nr.6 (33) Noiembrie-Decembrie 2000

*Ideea acestei publicații îi aparține
lui Dorin Tudoran*

Editor

IFES-Moldova

Str. George Meniuc, nr. 3
MD2009 Chișinău, Moldova

Tel.: 733255, tel./fax: 731477

E-mail: office@ifes.md
<http://www.ifes.md>

IFES-Moldova

Director

Charles Lasham

Coordonator principal
de programe

Igor Boțan

Coordonator
finanțări-administrativ

Vladimir Gurin

Coordonator Centrul
de resurse

Tamara Chitoroagă

Coordonatori de programe:

Gabriel Mumjiev

Ina Gutium

Margareta Mămăligă

Programul IFES în Moldova este
finanțat de Agenția Statelor Unite
pentru Dezvoltare Internațională,

USAID

Centrul de dezvoltare a comunicațiilor umane “Lumea rețelelor omenești-XXI” este o organizație neguvernamentală, apolitică, neafiliată politic care a căpătat personalitate juridică în luna martie anul 2000. Scopul de bază al centrului este aplicarea tehnologiilor informative și de comunicare moderne ca medii de formare a unei personalități educate și gînditoare, și ca instrument de participare a oamenilor la procesele de dezvoltare a democrației, transformările pozitive din țară, integrarea ei - în calitate de comunicator regional - în spațiul global multicultural al secolului 21.

Obiectivele centrului sănătoarele:

- diseminarea cunoștințelor pentru a se putea ieși din criză și realiza proiectul “Strategii de dezvoltare stabilă - Moldova 21”;
- desfășurarea unor activități educative și organizaționale legate de aplicarea tehnologiilor informative pentru a dezvolta comunicațiile umane și intensifica colaborarea în soluționarea problemelor societății;
- sprijinirea dezvoltării infrastructurii informative a țării ca bază a funcționării rețelelor sociale, creării pilonilor și centrelor de acces social la rețele.

Programe și proiecte

- Depășirea crizei și trecerea Moldovei la o dezvoltare stabilă. Programul *Community Building Net (Rețeaua de edificare a comunității)*;
- Reformele perioadei de tranziție. Programul *People's Health Net (Rețeaua de ocrotire a sănătății oamenilor)*. Proiectul *Health Land (Tărîmul sănătății)*;
- Dezvoltarea colaborării dintre sectoare și participarea cetățenilor la procesul de luare de decizii cu impact public. Proiectul *Colaborare pentru democrație și dezvoltare*;
- Omul într-o lume multiculturală. Programul *Omul unei lumi raționale*. Proiectul *Noile tehnologii de învățare a limbilor*. Proiectul *Crearea unui grup experimental de copii între 6-7 ani pentru studierea a patru limbi* (poloneză, de stat, engleză și rusă);
- Integrarea și lumea. Tehnologiile diplomației populare și formarea unui spațiu de securitate. Programul *Moldova și pacea. Moldova - comunicator regional și un pod Est-Vest*.

Adresa centrului:

279, str. M. Sadoveanu 28, Chișinău, MD-2075, Moldova

Tel.: (373-2)-48-30-49, (373-2)-73-90-40

E-mail peopnet@mail.md, peopnet@hotmail.com

Opiniile exprimate în articolele publicate aparțin autorilor și nu reprezintă, în mod necesar, și punctul de vedere al Voii Civice. Întreaga responsabilitate pentru veridicitatea celor afirmate aparține exclusiv autorilor articolelor.